

Ringkøbing-Skjern
Folkeuniversitetet

PROGRAM FOR EFTERÅR 2016 OG FORÅR 2017

UNIVERSITET FOR ALLE

Folkeuniversitetet er for alle. Der er ingen adgangsbegrænsning eller krav om uddannelse og baggrundsviden. Kom med din interesse og dit engagement, så får du viden og inspiration til gengæld.

På Folkeuniversitetet kan du dyrke dine interesser, opbygge kompetencer med relation til dit arbejde, supplere uddannelse og "komme i form" til videre uddannelse.

Det er undervisning, der kan gøre en forskel. Det er seriøst, underholdende og udfordrende med engagerede undervisere og eksperter der brænder for deres fag og som har lyst til at udbrede kendskabet til det. Folkeuniversitetet samarbejder med en lang række foreninger, organisationer og institutioner. Alle, som har forslag og ønsker til konkrete undervisningstilbud, kan henvende sig.

Her kan du læse om de foredrag og kurser, som afholdes i Ringkøbing-Skjern Folkeuniversitets regi i det kommende år. Der kan komme flere, så hold øje med det på www.kulturspot.dk

Velkommen og god fornøjelse

Ringkøbing-Skjern Folkeuniversitetskomité

Kim Clausen, Ringkøbing-Skjern Museum

Kirsten Dreier, Ringkøbing-Skjern Bibliotekerne, Tarm Bibliotek

Arne Refslund

Ritta D. Olesen, Ringkøbing-Skjern Bibliotekerne, Skjern Bibliotek

KAJ MUNK - EN DIGTER UNDER KRIGEN

Kaj Munk Forskningscentret, Kaj Munk Selskabet, Kaj Munks Præstegård i Vedersø og Ringkøbing-Skjern Museum inviterer alle interesserede til seminar den 13. august kl. 10-16.

Program:

- 10.00 - 10.05** Velkomst, ved formand for Kaj Munk Selskabet, provst Søren Dosenrode.
- 10.05 - 10.55** Biskop Elob Westergaard: Sproget og livet. Forbindelser mellem Thøger Larsen, Kaj Munk og K.L. Aastrup.
- 10.55 - 11.10** Kaffepause.
- 11.10 - 12.00** Cand.mag. Marie Goul: Kaj Munks modstandsdigte, med recitation af udvalgte digte ved skuespiller Caspar Koch.
- 12.00 - 13.00** Frokost. Der er mulighed for at købe øl og vand.
- 13.00 - 15.00** Workshops.
- Man vælger en af følgende tre workshops, der hver især vil fokusere på aspekter af Kaj Munks liv og virke under Besættelsen 1940-1945.
- Modstandsprædikner, ved sognepræst Christian Grund Sørensen.
  - Modstandsdramatik, ved pastor emeritus Ricardt Riis.
  - Kaj Munk og modstanden — i undervisningen i dag, ved Lisbeth Lunde Lauridsen, tidligere leder af Kaj Munks Præstegård i Vedersø.
- 15.00 - 15.15** Kaffepause.
- 15.15 - 16.00** Udvalgte dele af Kaj Munk modstands-dramaer reciteres af skuespiller Caspar Koch.
- 16.00 - 16.05** Afslutning: tak for i dag og på gensyn!

KAJ MUNKS MODSTANDSDIGTE

Forelæser: Cand. mag. Marie Goul
Dato: 13.08.2016 kl. 11.10

I dette oplæg vil Marie Goul gå dybere ind i nogle af Kaj Munks "krigsdigte", og se på hans meget karakteristiske og direkte tilgang til 2. verdenskrig.

En tilgang som ikke var lige elsket af alle, men som blev af stor betydning for modstanden og folkets generelle selvfølelse. Med digte som *Danmark, vort liv* og *Vort danske kald* vil vi prøve at komme ind under huden på en tid, der i dag kan føles fjern, og vi vil se på ikke blot de litterære kvaliteter men i særdeleshed de samtidsrelevante sprog-billeder, der gjorde Munks digte så kraftfulde.

MODSTANDSPRÆDIKNER

Forelæser: Cand. teol. og ph.d.
Christian Grund Sørensen
Dato: 13.08.2016 kl. 13.00

Ikke engang Adolf Hitler hader jeg

Den skarpe og kontroversielle prædikant Kaj Munk talte Tyskland midt imod.

Men hvordan tog han Kristus, generalerne og den almene dansker med? Hvorfor var brodden oftere dansk end tysk? Hvordan udfordrer Munk os på liv og tro? Kaj Munks prædikener har i mange år været over-sete.

Nyt materiale og ny forskning fører os tættere ind til hjertet af Kaj Munk

MODSTANDSDRAMATIK

Forelæser: Cand. teol. Richardt Riis
Dato: 13.08.2016 kl. 13.00

Kan en digter være profet?
Kan han se så dybt i tilværelsen, at noget af det, han opdager, faktisk kommer til at ske?

Der er i Kaj Munks skuespil "Niels Ebbesen" en del eksempler på, at det, Kaj Munk fortæller om grev Gert, faktisk stemmer forbavsende godt med det, man senere fortæller om Hitler.

Noget af det, men også andet, tages frem i workshoppen.

Vil man orientere sig om alle de fem versioner af "Niels Ebbesen", findes der links til hver akt på denne adresse: www.martin-luther.dk/m-ukrigen00.html

Forelæsningserne holdes på

**Kaj Munks præstegård
i Vedersø,
Vesterhavsvej 7, Vedersø,
6990 Ulfborg**

Arrangør: Kaj Munk Selskabet
(www.munkiana.dk)

Pris for deltagelse:

Hele dagen kl. 10-16,
inkl. to kaffepauser og frokost
kr. 300,-

Tilmelding til seminaret senest:
8. august til:

Kaj Munks Præstegård
i åbningstiden på
tlf. 50 41 65 26 evt. via sms.

Du kan også tilmelde dig på
mail til Jørgen Albretsen
(Kaj Munk Selskabet)
jalb@hum.aau.dk.

KAJ MUNK OG MODSTAN- DEN – I UNDERVISNINGEN

Forelæser: lærer og kulturformidler
Lisbeth Lunde Lauridsen
Dato: 13.08.2016 kl. 13.00

Hvordan kan man bruge historien om Kaj Munk i forhold til børn og unge?

En workshop med praktisk tilgang til emnet og hvor Lisbeth Lunde Lauridsen vil præsentere idéer til undervisningen i folkeskole og gymnasium og hvor vi vil dele erfaringer og idéer med hinanden.

Der vil også være inspiration til hvordan der kan laves forløb om emnet mellem skoler og eksterne aktører fx museer, arkiver, biblioteker o. lign. i det åbne skole-regi.

Kaj Munk er en yderst relevant personlighed at tage udgangspunkt i – når det gælder drøftelsen af Danmark under besættelsen.

Med udgangspunkt i en menneskelig fortælling kan der også fx i konfirmationsundervisning arbejdes med emner, såsom efterfølgelse og martyrsind blot for at nævne nogle.

FORELÆSNINGER PÅ INNOVEST

DELEØKONOMI - WE-ECONOMY

Forelæser: Forfatter og journalist
Peter Hesseldahl

Dato: 15.09.2016 kl.19.00

Hvordan platforms-økonomien ændrer måden vi organiserer værdiskabelse i økonomien.

Hvordan det digitale arbejdsmarked radikalt kan ændre, hvad det vil sige at have et job.

STRESS – DEN NYE FOLKE- SYGDOM

Forelæser: Psykolog og ph.d.
Tanja Kirkegaard

Dato: 27.09.2016 kl.19.00

Stress er blevet et stigende problem hos mange mennesker og på mange arbejdspladser.

Der har både i litteraturen samt i den populære forståelse af stress været meget fokus på de individuelle faktorer, der kan forklare menneskers udvikling af stress såsom individets grad af sårbarhed, grad af perfektionisme, tidligere oplevelser med stress osv.

Denne forelæsning fortæller om, hvordan sociale og kulturelle processer på arbejdspladsen påvirker vores måde at forstå stress, at vurdere vores arbejdsbetingelser samt påvirker vores måde at handle i forhold til stress.

NÅR HJERNEN SNYDER. PRIMING OG FRAMING

Forelæser: Cand. merc.
Christian Staal

Dato: 11.10.2016 kl.19.00

Mennesker har ikke energi til at være bevidste om alle beslutninger vi tager.

Derfor er vi afhængige af intuitiv tænkning. Den menneskelige intuition har gennem millioner af års udvikling opnået stor præcision.

De fleste af vores ubevidste antagelser er hensigtsmæssige, men nogle gange føles en antagelse korrekt, selvom den er forkert. Når det sker, er vi ofre for psykologiske illusioner.

De seneste 50 år, har psykologiske eksperimenter kortlagt hvordan den menneskelige hjerne bliver snydt, samt hvorfor det sker.

Forelæsningen vil også forklare begreberne priming og framing.

NY TEKNIK AFSLØRER HVALERNES SKJULTE LIV. LIVESTREAMING

Forelæser: professor i sansefysiologi Peter Teglberg Madsen, Institut for Bioscience - Zoofysiologi, Aarhus Universitet

Dato: 01.11.2016 kl.19.00

Foredraget livestreames fra Aarhus Universitet, der er mulighed for at stille spørgsmål via sms.

Hvalernes forfædre var landdyr tæt beslægtet med nutidens grise og kameler.

For mere end 30 mio. år siden forlod disse pattedyr landjorden til fordel for et liv i vand.

De nulevende hvalarter har i ekstrem grad tilpasset sig til et liv i en lang række forskellige vandmiljøer – fra dybe oceaner til lave floder.

I mange år har forskere kun fået indsigt i hvalernes liv ved at studere dem i den korte tid de befinder sig ved overfladen eller ved at dissekere døde hvaler og herudfra gætte sig til, hvordan de lever.

Men ny teknologi har i de sidste ti år givet forskerne enestående muligheder for at studere hvalernes fysiologi og adfærd langt til havs.

I foredraget tager vi blandt andet med verdens mindste hval, marsvinet, på jagt i danske farvande, og vi prøver at forstå hvordan en kaskelothval holder vejret i to timer, hvordan en grønlandshval undgår at fryse ihjel og hvordan en blåhval tager 70 tons vand ind i munden uden at rykke kæberne af led.

Og så dvæler vi ved hvordan hvalerne har tilpasset sig livet i vand – en verden der er vidt forskellig fra den deres forfædre på land vandrede rundt i.

Forelæsningsne holdes på:

**Innovest
Ånumvej 28,
6900 Skjern**

Pris: kr. 50

Tilmelding: info@innovest.dk

FOREDRAG I GRUNDTVIGSK FORUM SKJERN-TARM

LUTHER - LIV OG KONSE- KVENS

Forelæser: Cand.theol. og stiftskonsulent Henning Kjær Thomsen

Dato: 14.09.2016 kl.19.00

Luthers historie er på én gang en elementært spændende biografi og ramme for dybtliggende teologiske spørgsmål: Hvem er Gud; hvad er et menneske – verden, frihed, nåde, liv?

Disse fundamentale problemstillinger vil foredraget belyse i fortællende form.

DET HAR BETAGET MIG – RELIGIØSE VÆRKER OG KIRKEUDSMYKNINGER

Forelæser: Højskolelærer Kristian Tikjøb

Dato: 12.10.2016 kl.19.00

DET DELTE DANMARK - KLASSESAMFUNDET

Forelæser: Journalist og forfatter Lars Olsen

Dato: 09.11.2016 kl.19.00

Klassesamfund - det er da noget, som var engang, lidt som kakkelovnen, toilet på trappen og det sort-hvide tv.

Sådan lyder en udbredt forestilling i den offentlige debat, men det er en myte – hævder Lars Olsen.

Murersvenden og rengøringsassistenten har andre og barskere levevilkår end professoren og finansanalytikeren.

Og forskellene i vores samfund bliver ikke mindre, men større.

Utrygheden er voksende i arbejderklassen og blandt mange uden for arbejdsmarkedet. På nogle områder er skellene dog også anderledes end før.

Vi har fået ghettoer for de marginaliserede, præget af destruktive kulturmønstre og negativ social arv – og vi har fået langt flere velhaverenklaver, hvor de velstillede isolerer sig fra folk flest.

Lars Olsen tegner et socialt Danmarksportræt.

FRIHED FOR LOKE SÅVEL SOM FOR THOR – FORHOLDET MELLEM DEN KRISTNE FRIHED OG DE DEMOKRATISKE FRIHEDSI- DEALER

Forelæser: Cand.theol. og seminarielektor Kirsten M. Andersen

Dato: 23.11.2016 kl.19.00

Frihed for Loke saavel som for Thor.

Er det bare bragesnak eller er det en frihed, det stadig er værd at hævde og kæmpe for?

Oplæg til en aktuel samtale og diskussion om forholdet mellem den kristne frihed og de demokratiske frihedsrettigheder.

Hvorfor skal vi stadig være parat til at forsvare den andens ret til at tænke, mene og tro noget andet, og så selv om det er en tankegang, der står mig imod.

ERINDRINGENS ETIK

Forelæser: Biskop emeritus
Kjeld Holm

Dato: 11.01.2017 kl.19.00

Biskop emeritus Kjeld Holm vil med baggrund i sine bøger fra 2010 og 2013 *Åbne døre* og *Man lever af det, man får skænk*, samt om en ny bog, han arbejder på, fortælle om erindrings vægt, når det handler om etikken.

For det er fortidens skikkelser, som gjorde hans og andres liv større, og som udtrykte en holdning om det gode og det onde.

Historien og fortidens skikkelser er på den måde levende og gør sig gældende som et udtryk for engagementets nødvendighed.

LIVSTRÆET OG ANDRE NYERE HØJSKOLESANGE

Forelæser: Musikpædagog og højskolelærer Hans Holm

Dato: 25.01.2017 kl.19.00

Hans Holm vil analysere nogle af de nyere tekster, og deri gennem give en kulturel funderet begrundelse for at netop disse sange er optaget i højskolesangbogen.

Der skal også synges højskolesange fra den sidste udgave af Højskolesangbogen.

OPRØR I UDKANTEN – HVAD SKAL DER TIL FOR AT UDKANTEN BLIVER MULIGHEDERNES LAND?

Forelæser: Dr. theol. Viggo Mortensen

Dato: 08.02.2017 kl.19.00

Trods mange gode initiativer så fortsætter den overordnede samfundsudvikling, der har ført til en skævvridning af Danmark.

Resultaterne konfronteres vi med dagligt: Forstoppelse i storbyerne og de deraf følgende trafikale og sociale problemer.

Tømning af landet for meningsfuld aktivitet og de deraf følgende problemer med fraflytning og sociale problemer.

Som svar på globaliseringen udvikles en konkurrencestat i hvis navn der træffes (eller ikke træffes) beslutninger, der fører os i den nævnte retning.

Men der ulmer et oprør - et oprør fra udkanten. Det omformer det politiske landskab og sætter en ny dagsorden:

Dels skal de herskende ubalancer påvises; dels skal der fortælles nogle andre historier om udkanten, der viser, at det er mulighedernes land og frihedens sted.

HVOR ER KRISTENDOMMEN PÅ VEJ HEN I DANMARK I DAG?

Forelæser: Cand. mag. i religionsvidenskab Marie Vejrup Nielsen

Dato: 22.02.2017 kl.19.00

Der tales meget om kristendommen i Danmark i dag.

Det er ofte Folkekirken som er på dagsordenen, også i medierne. Folkekirken er i forandring og til debat.

Hvad er det for en kirke der danner ramme om den største del af befolkningen i Danmark i dag? Og hvad er der at sige om alle disse medlemmer og deres forhold til kirken? Hvad tror de egentlig på, hvis de da overhovedet tror på noget?

Foredraget vil se på de forandringer, der er til stede i Danmark i dag og også se nærmere på hvilke spørgsmål der vil blive afgørende i fremtiden.

FUCK JANTELOVEN – HER KOMMER X-FACTOR LOVEN

Forelæser: Lektor i statskundskab
Johannes Andersen

Dato: 08.03.2017 kl.19.00

Det er ikke bare i fjernsynet, folk sendes hjem med beskeden om, at de er gode, samtidig med at andre sendes hjem med beskeden om, at de ikke er så gode.

Overalt i samfundet har man indført systemer og synlige symboler, der fortæller, at man skal tro på, at man er god. At man skal tro på, at alle andre synes man er dejlig og gerne vil have mere.

Det afspejler en grundlæggende mentalitet, der har bredt sig i samfundet. En mentalitet, der kan sammenfattes i X-Factor-loven, der starter sådan her:

Du skal virkelig tro på, at du er noget særligt.

Resultatet er et samfund, der dyrker selvtillid på bekostning af selvværd. Kompetencer på bekostning af fordybelse og kritisk

Arrangør:
Grundtvigsk Forum Skjern-Tarm

Alle foredrag holdes i:

**Kirkehuset
Fredensgade 9
6900 Skjern**

Ingen tilmelding.
Yderligere information:

Arne Bach
tlf. 97 37 53 04

FOREDRAG I GRUNDTVIGSK FORUM Ringkøbing

FOLK OG SAMMENHÆNGS- KRAFT I LYSET AF DEN SENESTE FLYGTNINGE- OG MIGRATIONSKRISE

Forelæser: Cand. mag. i historie og
filosofi Mads Rykind-Eriksen

Dato: 10.01.2017 kl.19.00

Forelæsningsen handler om, hvordan flygtninge- og migrationskrisen påvirker vores opfattelse af *folk* og vores egen selvforståelse, og hvad den gør ved vores sammenhængskraft og demokrati.

**Højmark Forsamlingshus
Adelvej 41
6940 Lem**

DA MENNESKET KOM PÅ BILLEDET

Forelæser: Cand. pæd. i billedkunst
Kristian Tikjøb Olsen

Dato: 14.03.2017 kl.19.30

Billedkunsten har igennem tiden haft mange ærinder og intentioner, fx. magt, prestige, religiøsitet, politik, æstetik og abstraktion.

I foredraget vil der blive nogle nedslag i forskellige kunsthistoriske perioder, hvor mennesket og menneskelivet bliver bragt i fokus.

**Medborgerhuset
Brogårdsvej 2
6950 Ringkøbing**

Arrangør: Grundtvigsk Forum for Ringkøbing og Omegn

Tilmelding ikke nødvendig.

Yderligere oplysninger:

Ole Lange

tlf. 97 33 70 11 eller mail: hokl@km.dk

Pris inkl. kaffe: kr. 100

HISTORIE OG ARKÆOLOGI

HISTORIEN OM VÆRNET OG TIPPERNE

Forelæser: Museumsdirektør Kim Clausen

Dato: 22.09.2016 kl.19.30

Værnengene og Tipperne i den sydlige del af Ringkøbing Fjord er i geologisk forstand et meget ungt landskab.

Området er opstået som følge af sandflugt i slutningen af 1600-tallet og begyndelsen af 1700-tallet.

I forelæsningsen vil der blive fortalt om områdets specielle historie som omfatter sandflugtsbekæmpelse, høbjergning, jagt, etablering af tre selvgroede områder med jagthytter, forsøg på opdyrkning, naturbeskyttelse og friluftsliv.

Sted:
Skjern Vindmølle
Marupvej 25 A
6900 Skjern

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Skjern-Egvad Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

MINERYDNINGEN LANGS DEN JYSKE VESTKYST – ET SORT KAPITEL I DANMARKS HISTORIE?

Forelæser: Museumsinspektør John V. Jensen

Dato: 12.10.2016 kl.19.30

Efter den tyske kapitulation lå 1.400.000 miner tilbage i sandet, og gjorde den danske kystlinje utilgængelig, hvordan og ikke mindst hvem skulle fjerne dem?

Det blev de tyske soldater sat til med tab af menneskeliv til følge. Eftertiden har stillet sig kritisk over for denne beslutning. Var der tale om danske krigsforbrydelser, og er minerydningen et sort kapitel i Danmarkshistorien?

Foredraget fortæller historien om minerydningen fra begyndelsen og frem til i dag og giver et bud på, hvorvidt der var tale om krigsforbrydelser eller ej.

Sted:
Dommerkontoret
Kongevejen 10
6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Ringkøbing Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

SOLSKIN FOR DET DANSKE MULD – DANSK LANDBOKULTUR I 150 ÅR

Forelæser: Prof. emeritus Ove Korsgaard

Dato: 26.10.2016 kl.19.30

Med bogen *Solskin for det sorte muld* som udgangspunkt handler foredraget om den danske landbokultur, der udgør en storslået periode af Danmarkshistorien.

I tid er denne kultur tæt på nutiden, men i mentalitet synes den at tilhøre en fjern fortid. Men er landbokulturen et tilbagelagt stadium? Eller rummede den værdier og praksisser, der har betydning i nutidig sammenhæng?

Sted:
Skjern Vindmølle
Marupvej 25 A
6900 Skjern

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Skjern-Egvad Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

RINGKØBINGS ÆLDSTE BY- PRIVILEGIER FRA 1443 OG CHRISTOFFER AF BAYERN, SOM GAV DEM

Forelæser: Dr. phil. Anders Bøgh
Dato: 02.11.2016 kl.19.30

Vi vil starte med at kigge på Ringkøbings ældste bevarede byprivilegium fra 1443: Hvad står der, hvad betyder det i praksis?

Dernæst skal vi have lidt at vide om én af den danske kongerækkes mindst kendte medlemmer, Christoffer (3.) af Bayern (konge 1440-1448). Hvor kom han fra og hvorfor kom han? Det indebærer, at vi må ind på hans morbror Erik af Pommern, hans dramatiske afsættelse og hvorfor han blev fyret.

Men så må vi jo også få lidt at vide om Christoffers korte karriere som dansk konge. Dertil vil det være nærliggende at diskutere om det faktisk var første gang, at Ringkøbing fik købstadsprivilegier eller byprivilegier, som det vel må kaldes nu om stunder.

Sted:
Dommerkontoret
Kongevejen 10
6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Ringkøbing Museumsforening
i samarbejde med
Ringkøbing-Skjern Museum

RAKKERE OG NATMANDS- FOLK – FORTÆLLINGER OM UDSTØDTE MENNESKER

Forelæser: Museumsinspektør
Per Lunde Lauridsen
Dato: 17.11.2016 kl.19.30

Tatere, kjæltringer eller skøjere – et ukært barn har mange navne.

I perioden fra 1500tallet og til begyndelsen af 1900tallet blev en særlig gruppe mennesker i Danmark behandlet som kasteløse og urene. Mennesker som udførte uærlige opgaver som fjernelse af selvdøde dyr eller som bødlens hjælpere blev marginaliseret og udstødt af samfundet.

Per Lunde Lauridsen er opvokset i sognet Dejbjerg, som blev omtalt som hjertelandet for rakkere og natmandsfolk. Som historiker forsker han i emnet og fortæller gerne om denne fascinerende og afskyvækkende del af Danmarkshistorien.

Sted:
Skjern Vindmølle
Marupvej 25 A
6900 Skjern

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Skjern-Egvad Museumsforening
i samarbejde med
Ringkøbing-Skjern Museum

EJNAR MIKKELSEN: EVENTYREREN OG POLAR- FORSKEREN

Forelæser: Bibliotekar
Carsten Winther
Dato: 23.11.2016 kl.19.30

Fortællingen om kaptajnen, eventyreren og polarforskeren Ejnar Mikkelsen, hvis 90 årige liv rummede store men også tragiske oplevelser.

Han iværksatte Alabama-ekspeditionen 1909-12, der skulle søge oplysning om den skæbne, der overgik Mylius-Erichsen i Nordøstgrønland under Danmark-Ekspeditionen, og som blev en af de mest imponerende præstationer i polarforskningen historie.

Sted:
Dommerkontoret
Kongevejen 10
6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Ringkøbing Museumsforening
i samarbejde med
Ringkøbing-Skjern Museum

ÅRETS ARKÆOLOGISKE UNDERSØGELSER

Forelæsere: Museumsinspektør og arkæolog Torben Egeberg og Poul Krogh Jørgensen
Dato: 12.01.2017 kl.19.30

Ringkøbing-Skjern Museum gennemfører hvert år en række udgravninger i den geografisk vidstrakte kommune. Arkæologerne ved museet gennemgår årets vigtigste fund.

Sted:
**Skjern Vindmølle
Marupvej 25 A
6900 Skjern**

**Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50**

Arr. Skjern-Egvad Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

RELIGIØSE VÆKKELSER PÅ SKJERN-TARMEGNEN

Forelæser: Forfatter Egon Clausen
Dato: 09.02.2017 kl.19.30

Egon Clausen fortæller om de religiøse vækkelser på egnen i sidste halvdel af 1800-tallet.

Med udgangspunkt i hans egen slægts historie vil han fortælle om vækkelserne i Nr. Bork og Hemmet. Den grundlæggende teori er, at vækkelser er reaktioner på modernitet, og her spillede fremkomsten af moderne kommunikationsmidler i form af post og jernbane en stor rolle.

Den store vækkelse, der fandt sted i Skjern i vinteren 1897 er således utænkelig uden den vestjyske længdebane. Man kan også opfatte krig som en radikal modernitet, og den store lydørhed for missionærenes tale hang utvivlsomt sammen med nogle af de erfaringer, der blev gjort af de unge mænd fra egnen, der havde deltaget som soldater i krigen i 1864.

Sted:
**Skjern Vindmølle
Marupvej 25 A
6900 Skjern**

**Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50**

Arr. Skjern-Egvad Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

DEN RUSSISKE REVOLUTION OG KEJSERFAMILIEN

Forelæser: Cand. theol. Preben Ulstrup
Dato: 22.02.2017 kl.19.30

Foredraget handler om de politiske, dynastiske og personlige konsekvenser, som den russiske revolution i 1917 fik for tsar-familien, herunder enkekejserinde Dagmar, som var barnefødt i Danmark.

Sted:
**Dommerkontoret
Kongevejen 10
6950 Ringkøbing**

**Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50**

Arr. Ringkøbing Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

DEN ISLANDSKE HEST – SAGAHEST, HUSMANDS-HEST OG MODERNE RIDE-HEST

Forelæser: Museumsdirektør
Kim Clausen
Dato: 16.03.2017 kl.19.30

Den islandske hest stammer fra de heste som vikingerne bragte til Island for 1000 år siden. Her udviklede hestene sig isoleret fra Europa.

I foredraget fortælles om, hvorledes hestene ofte indgår i de islandske sagaer, men også om, hvilken rolle de har spillet for det islandske samfund op til i dag. I slutningen af 1800-tallet vendte den islandske hest tilbage til Europa som en billig arbejdshest. I dag har hesten opnået en stor popularitet som en moderne ridehest.

Sted:
Skjern Vindmølle
Marupvej 25 A
6900 Skjern

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Skjern-Egvad Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

DET TABTE PARADIS – SALGET AF DE VESTINDISKE ØER FOR 100 ÅR SIDEN

Forelæser: Cand.mag. Gunner Steenberg
Dato: 29.03.2017 kl.19.30

Den 31. marts 2017 er det 100 år siden Danmark solgte Dansk Vestindien til USA.

Jubilæet giver anledning til at se nærmere på den gamle, danske koloni. Under Christian 4. begyndte de danske erobrere af kolonier i den ny verden.

Under Christian 5. startede den danske deltagelse i den atlantiske slavehandel, der overførte 12-15 mill. slavegjorte negre fra Afrika til Amerika og Caribien. Slaveskibet FREDENSBORGS sejlads på trekantruten 1767-68 belyser denne umenneskelige trafik.

Foredraget belyser Dansk Vestindien i kolonitiden ca. 1670 – 1917 med fokus især på slave-tiden op til 1848 og det sidste slaveoprør netop 1848, som endte med at generalguvernør Peter von Scholten gav friheden til slaverne. Den sidste dansker-tid op til salget 1917 belyses med interessante fotos. De ca. 100 år under USA belyses i korthed. Foredraget ledsages af billeder, der bringer slaveskibene, slavehandelen, slaveriet på plantagerne og den paradisiske natur ganske tæt på tilhørerne.

Sted:
Dommerkontoret
Kongevejen 10
6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Ringkøbing Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

DESERTØREN SOM GIK I KRIG – HISTORIEN OM CHARLES CHRISTIAN LAURITSEN

Forelæser: Journalist og forfatter
Knud Jakobsen
Dato: 06.04.2017 kl.19.30

Historien om Charles Christian Lauritsen er den fantastiske fortælling om tømrerlærlingen fra Holstebro, der var med til at konstruere verdens første atom-bombe.

Under første verdenskrig stak han af fra militærtjeneste i Danmark og rejste til USA, hvor han først blev cheffingeniør på en radiofabrik, og derefter gav sig til at læse fysik. Han blev professor på rekordtid og konstruerede verdens største røntgenrør, som han brugte til behandling af kræftpatienter.

Under anden verdenskrig kastede han sig ind i kampen mod nazismen, og opfandt så mange nye våben, at det afkortede krigen. Han lavede flere millioner raketter til den amerikanske flåde, og var med til at lave atom-bomben og udpege Hiroshima og Nagasaki som bombemål. Efter krigen kæmpede han sammen med Niels Bohr for kontrol med atomenergi.

Sted:
Skjern Vindmølle
Marupvej 25 A
6900 Skjern

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Skjern-Egvad Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

DRONEARKÆOLOGI

Forelæser: Museumsinspektør og arkæolog Esben Schlosser Mauritsen

Dato: 19.04.2017 kl.19.30

På Ringkøbing-Skjern Museum / ARKVEST er man helt i front med introduktionen af droner i det arkæologiske arbejde.

Droneoptagelser kan bruges til præcisionsopmåling i 3D af udgravninger, historiske bygninger og ruiner, gravpladser og andre kulturmiljøer.

Dronerne kan også hjælpe med at gøre nye opdagelser og samtidigt give en bedre forståelse af det, vi troede vi vidste alt om!

Sted:
Dommerkontoret
Kongevejen 10
6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding.
Pris: kr. 50

Arr. Ringkøbing Museumsforening i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum

ANDRE SPÆNDENDE FORELÆSNINGER

BLIXENS SKÆBNEBEGREB AMOR FATI

Forelæser: Cand. mag. Sidse Helene Hasle

Dato: 08.08.2016 kl.19.30

Om Karen Blixen og hendes forestilling om amor fati (elsk din skæbne).

Blixens skæbnebegreb udgør et forførende fortællestof men udfordrer samtidig vores grundtvigske, humanistiske livssyn.

Sted:
Vestjyllands Højskole,
Skraldhedevej 8,
6950 Ringkøbing

Pris: Gratis

Yderligere oplysninger:
kontor@vestjyllandshojskole.dk

Arrangør: Vestjyllands Højskole

EDVARD MUNCH AFTEN

Forelæser: Lektor i kunsthistorie Grethe Bay

Dato: 13.10.2016 kl.19.30

Billedforedrag om maleren Edvard Munch.

Sted:
Fjorparkens Aktivitetscenter
Holmelunden 10
6950 Ringkøbing

Pris: kr. 75

Tilmelding til Peter Johannsen
mob.: 29 26 89 43 eller
mail: mpjohannsen@gmail.com

Arr. Grænseforeningen, Ringkøbing.

HVAD VED VI I DAG OM DET EUROPA, VI MENER AT KENDE?

Forelæser: Professor Uffe Østergaard
Dato: 17.11.2016 kl.19.30

Foredrag om Europas aktuelle udvikling.

Sted:
Fjorparkens Aktivitetscenter
Holmelunden 10
6950 Ringkøbing

Pris: kr. 75.

Tilmelding til Peter Johannsen
mob.: 29 26 89 43 eller
mail: mpjohannsen@gmail.com

Arr. Grænseforeningen, Ringkøbing.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Forelæsninger og kurser i Ringkøbing-Skjern Folkeuniversitetet er lavet af forskellige foreninger og institutioner.

Følgende foreninger og institutioner benytter jævnligt folkeuniversitetets tilbud om forelæsere og forelæsninger:

Ringkøbing-Skjern Museum
Vestjyllands Højskole
Kirkehøjskolen
Grundtvigsk Forum
Ringkøbing-Skjern Bibliotekerne
Grænseforeningen
Egvad Egnshistoriske Samling
Foreningen Norden
Ringkøbing Museumsforening
Familie & Samfund
Foreningen til Svampekundskabens fremme
Kaj Munk Selskabet
Skjern-Egvad Museumsforening

Hvordan arrangerer man en forelæsning?

Du kan få råd og vejledning hos sekretariatet på Ringkøbing-Skjern Bibliotekerne Skjern Bibliotek ved Ritta D. Olesen
mail: ritta.olesen@rksk.dk eller tlf. 99 74 26 21

Men egentlig er det ret enkelt:

Find et emne, kontakt en forelæser, aftal alt det praktiske med forelæser, så sørger sekretariatet for kontrakt, og din forening modtager regning og kopi af kontrakt.

Foreningen/institutionen sørger selv for alt det praktiske. Folkeuniversitetet i Ringkøbing-Skjern sørger for at redigere et program én gang om året.

Følgende betingelser skal være opfyldt:

Der skal være adgang for alle til forelæsningen/kurset
Det skal være offentliggjort enten i program eller i annonce.

Forelæseren skal være godkendt af Folkeuniversitetet.

